

Підсумки діяльності кредитних спілок, інших кредитних установ та юридичних осіб публічного права за 2010 рік

Станом на 31.12.10 у Державному реєстрі фінансових установ міститься інформація про 730 кредитних установ (табл. 1), у тому числі про:

- 659 кредитних спілок;
- 42 інші кредитні установи;
- 29 юридичних осіб публічного права.

Таблиця 1

Кількість кредитних установ у Державному реєстрі фінансових установ за 2008-2010рр.

Реєстрація кредитних установ	2008	2009	2010
Кількість кредитних установ на кінець періоду, в т.ч.	878	816	730
кредитних спілок	829	755	659
інших кредитних установ	20	32	42
юридичних осіб публічного права	29	29	29

Кількість кредитних установ починаючи з 2008 року почала зменшуватися, на кінець 2010 року, порівняно з аналогічним періодом 2009 року, їхня кількість зменшилася на 86 одиниць, або на 10,5 %. Скоротилася кількість кредитних спілок, яка на кінець 2010 року становить 659 одиниць, що на 12,7% (96 одиниць) менше за показник минулого року – 755. Насамперед, це пояснюється істотним погіршенням фінансового становища кредитних спілок за 2009-2010рр., суттєвим зниженням показників платоспроможності та ліквідності. Невиконання заходів впливу, що раніше застосовувалися до кредитних спілок, призвело до посилення контролю з боку Держфінпослуг та, як наслідок, виключення інформації з Державного реєстру фінансових установ та анулювання свідоцтва про реєстрацію фінансової установи кредитним спілкам у зв'язку із систематичним невиконанням заходів впливу та відсутністю за заявленим місцезнаходженням.

За 2008-2010рр. кількість інших кредитних установ постійно зростає. Кількість інших кредитних установ станом на 31.12.10 становила 42 одиниці, порівняно з аналогічним періодом минулого року зросла на 10 одиниць, або на 31,3 %.

Кількість юридичних осіб публічного права стала і не збільшувалася за 2009-2010рр., оскільки створення регіональних відділень Державного фонду сприяння молодіжному будівництву завершилося в кінці 2008 року.

Загальний обсяг активів кредитних спілок станом на 31.12.10 становив 3 432,2 млн. грн. і порівняно з аналогічним періодом 2009 року зменшився на 18,6% (станом на 31.12.09 становив 4 218 млн. грн.), але впродовж 2010 року спостерігається позитивна динаміка основних показників діяльності кредитних спілок, а саме, в 4 кварталі 2010 року порівняно з 1 кварталом

2010 року відбувається накопичення капіталу (на 71,8% або 466,1 млн. грн.) та збільшення активів кредитних спілок (на 14,7% або 440 млн. грн.).

Загальний обсяг капіталу кредитних спілок станом на 31.12.10 становив 1 117,3 млн. грн. і порівняно з аналогічним періодом минулого року зріс на 45,9% (станом на 31.12.09 становив 765,8 млн. грн.). Найбільшу питому вагу в його структурі становив пайовий капітал у розмірі 916,8 млн. грн. (станом на 31.12.09 пайовий капітал кредитних спілок становив 815,6 млн. грн.).

З огляду на вищезазначене, можна зробити висновок, що стрімке скорочення активів кредитних спілок в період кризи змінилось незначним їх нарощуванням з середини 2010 року. Розмір активів на кінець 2010 року становить 3 432,2 млн. грн., що складає 56,6% докризового рівня 2008 року. Саме кредитні спілки, порівняно з іншими небанківськими фінансовими установами, виявилися найбільш вразливими до проявів фінансової кризи та найменш спроможними щодо її якнайшвидшого подолання.

У цілому, загальна сума заборгованості 343 тис. членів кредитних спілок, які мали діючі станом на 31.12.10 кредитні договори, становила 3349,5 млн. грн., тобто в середньому кожен член-позичальник кредитної спілки на кінець періоду мав 9,8 тис. грн. боргу по кредиту (станом на 31.12.08 – 9,6 тис. грн.).

Обсяг залучених внесків на депозитні рахунки в розрахунку на одну особу також збільшився: з 24,1 тис. грн. станом на 31.12.08 до 24,7 тис. грн. станом на 31.12.10.

Таким чином, кредитні спілки поступово намагаються активізувати свою діяльність для подолання наслідків світової фінансової кризи та задоволення потреб своїх членів у наданні фінансових послуг.

Обсяги кредитування іншими кредитними установами зменшилися на 22 % за 2010 рік порівняно з аналогічним періодом минулого року, а в порівнянні з 2008 роком на 51,5%. Скорочення обсягів кредитування іншими кредитними установами відбулося в основному через низьку платоспроможність позичальників.

У цілому, інші кредитні установи та фінансові установи – юридичні особи публічного права поступово і впевнено займають своє місце на ринку фінансових послуг. Динаміка основних показників діяльності свідчить про їх розвиток та попит на фінансові послуги, які надаються зазначеними установами.

Результати діяльності кредитних установ за 2010 рік та динаміка основних показників діяльності кредитних установ за 2008-2010рр. наведені в табл. 2.

Динаміка основних показників діяльності кредитних спілок, інших кредитних установ та юридичних осіб публічного права за 2008-2010рр.

Кредитні установи	2008	2009	2010	Темпи приросту, %	
				2009 / 2008	2010 / 2009
Кредитні спілки					
Кількість зареєстрованих кредитних спілок (на кінець періоду)	829	755	659	-8,9	-12,7
Кількість членів КС (тис. осіб)	2 669,4	2 190,3	1 570,3	-17,9	- 28,3
Кількість членів КС, які мають внески на депозитних рахунках на кінець періоду (тис. осіб)	164,0	117,0	78,9	-28,7	-32,6
Кількість членів КС, які мають діючі кредитні договори (тис. осіб)	578,1	423,6	343,0	-26,7	-19,0
Загальні активи (млн. грн.)	6 064,9	4 218,0	3 432,2	-30,5	-18,6
Кредити, надані членам КС (залишок на кін. періоду) (млн. грн.)	5 572,8	3 909,1	3 349,5	-29,9	-14,3
Внески членів КС на депозитні рахунки (залишок на кін. періоду) (млн. грн.)	3 951,1	2 959,3	1 945,0	-25,1	-34,3
Капітал (млн. грн.)	1 714,0	765,8	1 117,3	-55,3	45,9
Інші кредитні установи					
Кількість зареєстрованих кредитних установ (на кінець періоду)	20	32	42	60,0	31,3
Загальні активи (млн. грн.)	3 253,5	3 092,1	2 498,9	-5,0	-19,5
Капітал (млн. грн.)	168,7	719,4	843,5	326,4	17,3
Обсяг виданих кредитів на звітну дату (млн. грн.)	2 901,0	1 805,4	1 408,4	-37,8	-22,0
Юридичні особи публічного права					
Кількість зареєстрованих юридичних осіб публічного права (на кінець періоду)	29	29	29	-	-
Загальні активи (млн. грн.)	3 269,9	4 513,2	6 430,4	76,1	42,5
Капітал (млн. грн.)	460,2	494,8	2 482,7	21,5	401,8
Обсяг виданих кредитів на звітну дату (млн. грн.)	2 898,2	2 561,7	2 421,4	-11,6	-5,5

Кредитні спілки

Кредитна спілка – неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їхніми об'єднаннями на кооперативних засадах із метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки.

За результатами звітного періоду, як і раніше, більшість кредитних спілок (346) об'єднувала відносно невелику кількість членів – до 1000 осіб. При цьому, достатньо велика кількість кредитних спілок (239) об'єднує понад 1000 членів, що ускладнює проведення загальних зборів, які є вищим органом управління кредитних спілок, та прийняття своєчасних управлінських рішень. Так, станом на 31.12.10 розподіл за кількістю членів кредитних спілок зображено на рис. 1.

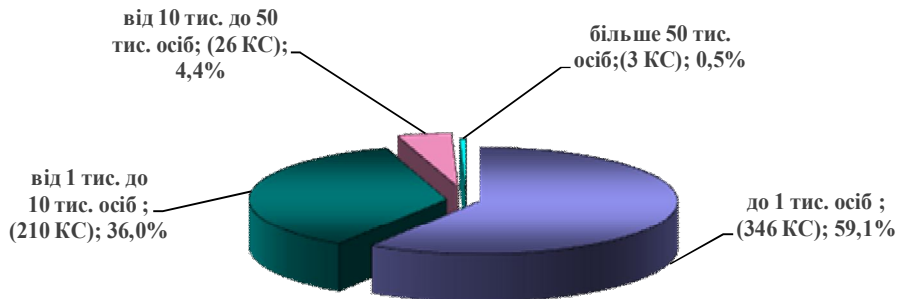

Рис. 1. Групування кредитних спілок за кількістю членів станом на 31.12.10 (за даними звітності 585 кредитних спілок)

Станом на 31.12.10 **кількість членів кредитних спілок** становила **1 570,3 тис. осіб**, з яких 343 тис. осіб, або 21,8 % – члени КС, які мають діючі кредитні договори, та 78,9 тис. осіб (5,0 %) – члени спілок, які мають внески (вклади) на депозитних рахунках (рис. 2).

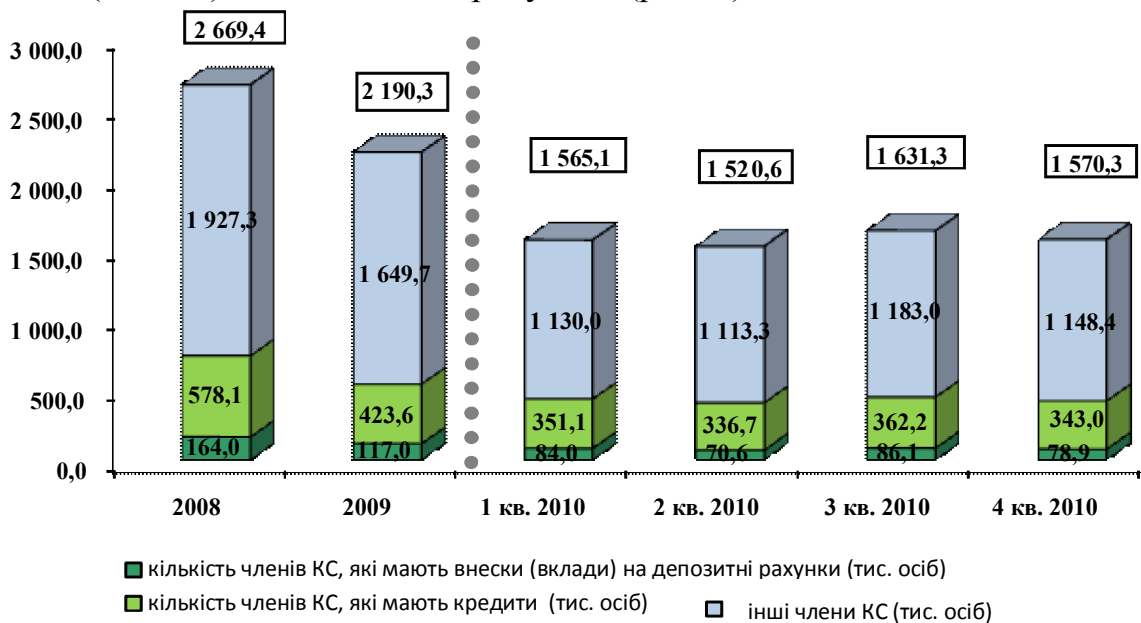

Рис. 2. Динаміка кількості членів кредитних спілок за 2008-2010 рр.

У цілому система кредитних спілок України станом на 31.12.10 демонструвала незначне підвищення основних показників діяльності в порівнянні з минулими періодами (рис. 3).

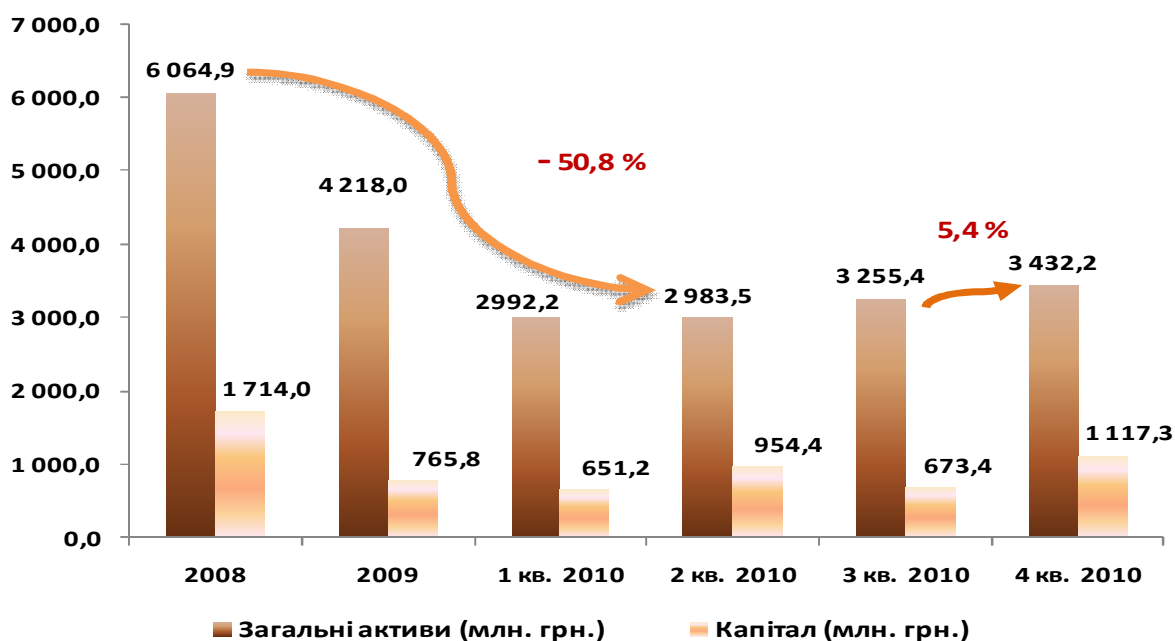

Рис.3. Динаміка основних показників діяльності кредитних спілок за 2008-2010рр.

Групування перших за обсягом активів кредитних спілок за 2010 рік наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Групування перших за обсягом активів кредитних спілок за 2010 рік

	Обсяг активів кредитних спілок, млн. грн.	Частка, %
ТОР 3	788,0	23,0
ТОР 5	961,1	28,0
ТОР 10	1 276,3	37,2
ТОР 20	1 647,1	48,0
ТОР 50	2 248,1	65,5
ТОР 100	2 685,6	78,2
ТОР 200	3 084,3	89,9
Всього	3 432,2	100,0

Дані табл. 3 свідчать, що частка 200 кредитних спілок становить майже 90% від загального обсягу активів кредитних спілок, а на частку 10 кредитних спілок припадає 37,2% від загального обсягу активів кредитних спілок.

Динаміка кредитування та залучення внесків членів кредитних спілок за 2008-2010рр. зображена на рис. 4.

Рис. 4. Динаміка кредитування та залучення внесків членів кредитних спілок за 2008-2010рр.

Станом на 31 грудня 2010 року в порівнянні з аналогічним періодом минулого року внески (вклади) членів кредитних спілок на депозитні рахунки зменшилися на 34,3 %; кредити, надані членам кредитних спілок, зменшилися на 14,3% (рис. 4).

Динаміка кредитування кредитними спілками своїх членів зображена на рис. 5.

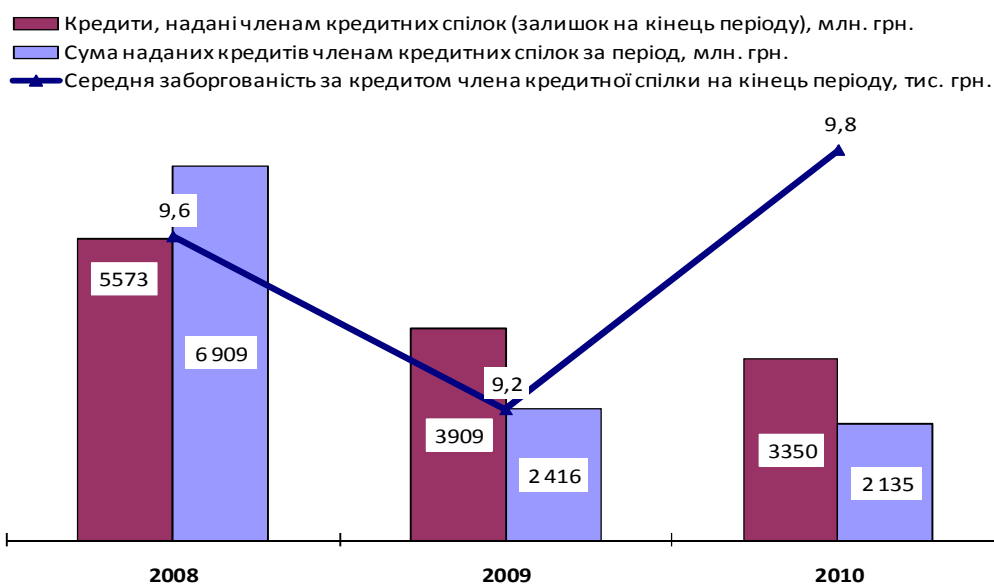

Рис. 5. Динаміка кредитування кредитними спілками своїх членів за 2008-2010рр

Враховуючи загальне зменшення кількості членів кредитних спілок за 2008-2010рр. з 2669,4 до 1570,3 тис. осіб, в тому числі кількості позичальників з 578,1 тис. осіб до 343 тис. осіб, спостерігається покращення якості наданих кредитними спілками послуг щодо надання кредитів (за 2010 рік кредит отримали 300 тис. позичальників на суму 2 135 млн. грн., середній розмір кредиту становив 7,1 тис. грн. в порівнянні з 2009 роком (8,3 тис. грн.) зменшився на 14,5%).

Обсяги кредитування кредитними спілками своїх членів, заборгованість за простроченими та неповерненими кредитами, а також питома вага прострочених та неповернених кредитів у кредитному портфелі кредитних спілок за 2008 – 2010рр. відображено на рис. 6.

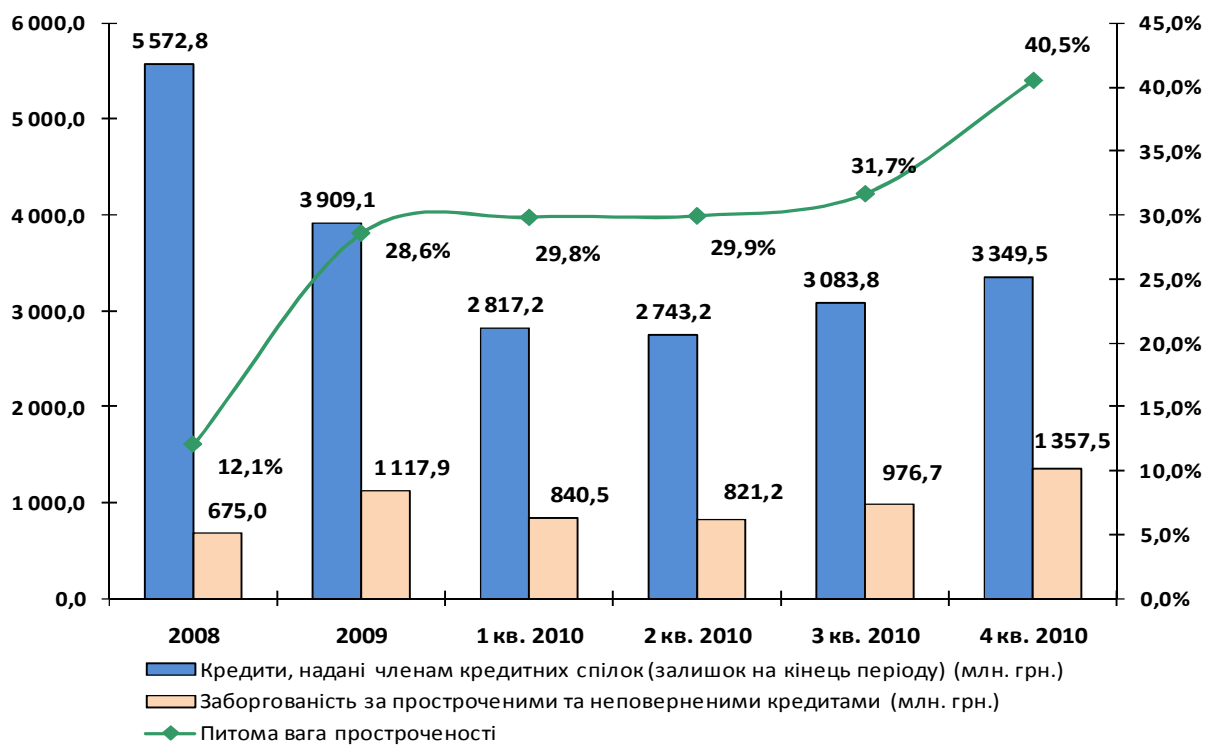

Рис. 6. Питома вага прострочених та неповернених кредитів у кредитному портфелі кредитних спілок за 2008 – 2010рр.

Загалом структура кредитів за видами за 2008-2010рр. не зазнала великих змін. Кредитні спілки, враховуючи низьку платоспроможність позичальників, значно зменшили обсяги кредитування, ввели більш жорсткі умови для надання кредитів та санкції в разі неповернення їх позичальниками.

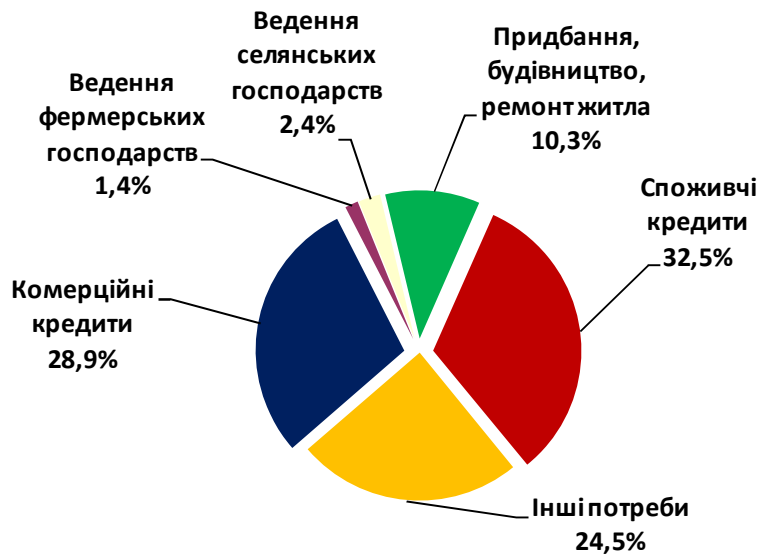

Рис. 7. Структура кредитів за видами станом на 31.12.10.

На кінець 2010 року сума внесків (вкладів) членів кредитних спілок на депозитні рахунки становила 1 945 млн. грн. та суттєво зменшилася порівняно з аналогічним періодом минулого року (на 34,3 %) (рис. 8). Середня сума внеску (вкладу) члена кредитної спілки на депозитний рахунок зменшилася наприкінці 2010 року (24,7 тис. грн.) порівняно з аналогічним періодом минулого року на 2,4% (25,3 тис. грн.).

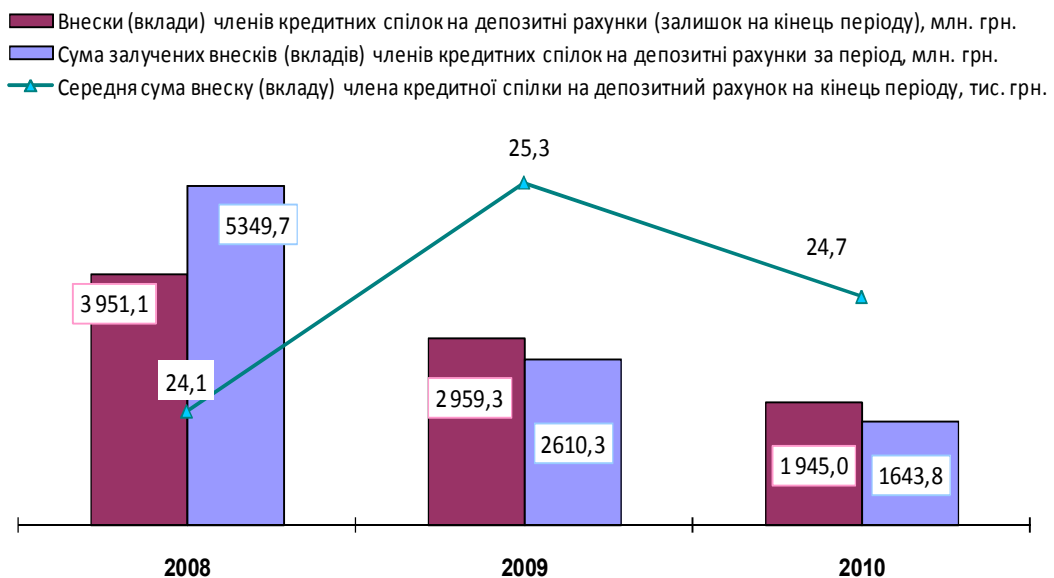

Рис. 8. Динаміка залучення внесків членів кредитних спілок на депозитні рахунки за 2008-2010рр.

Таким чином, дані рис. 8 свідчать про те, що за 2010 рік обсяги залучень внесків (вкладів) членів кредитних спілок на депозитні рахунки становить 49,2% докризового рівня 2008 року і 65,7% обсягів залучень минулого року.

Статистичну інформацію зведено з урахуванням звітних даних за 2010 рік кредитних спілок, які знаходяться під наглядом департаменту тимчасового адміністрування фінансово-кредитних установ та подали звітність.

Інші кредитні установи

Кредитна установа – фінансова установа, яка відповідно до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» має право за рахунок залучених коштів надавати фінансові кредити на власний ризик.

Активи інших кредитних установ станом на 31.12.10 становили **2 498,9 млн. грн.**, порівняно з аналогічним періодом попереднього року зменшилися на 19,5 % (станом на 31.12.09 становили 3 092,1 млн. грн.).

Капітал інших кредитних установ збільшився на 17,3 % і станом на 31.12.10 дорівнює **843,5 млн. грн.** (станом на 31.12.09 – 719,4 млн. грн.). Залишок виданих кредитів іншими кредитними установами станом на 31.12.10 становив **1 408,4 млн. грн.**

Основні показники діяльності кредитних установ та їх динаміка зображені на рис. 9.

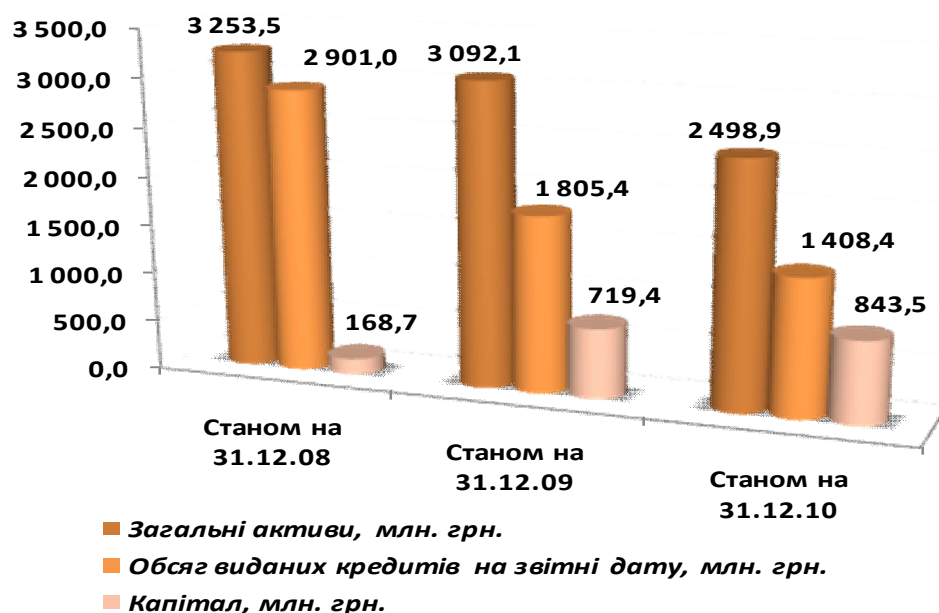

Рис.9. Динаміка основних показників діяльності кредитних установ за 2008-2010рр

Юридичні особи публічного права

Фінансова установа - юридична особа публічного права – фінансова установа, яка створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування й уповноважена надавати фінансові послуги.

Активи юридичних осіб публічного права станом на 31.12.10 становили **6 430,4 млн. грн.**, що свідчить про їх зростання на 42,5 % порівняно з аналогічним періодом 2009 року (станом на 31.12.09 становили 4513,2 млн. грн.).

Залишок виданих юридичними особами публічного права кредитів станом на 31.12.10 становив **2 421,4 млн. грн.**

Діяльність фінансових установ - юридичних осіб публічного права має тенденцію до збільшення активів та капіталу. Це можна простежити на рис. 10.

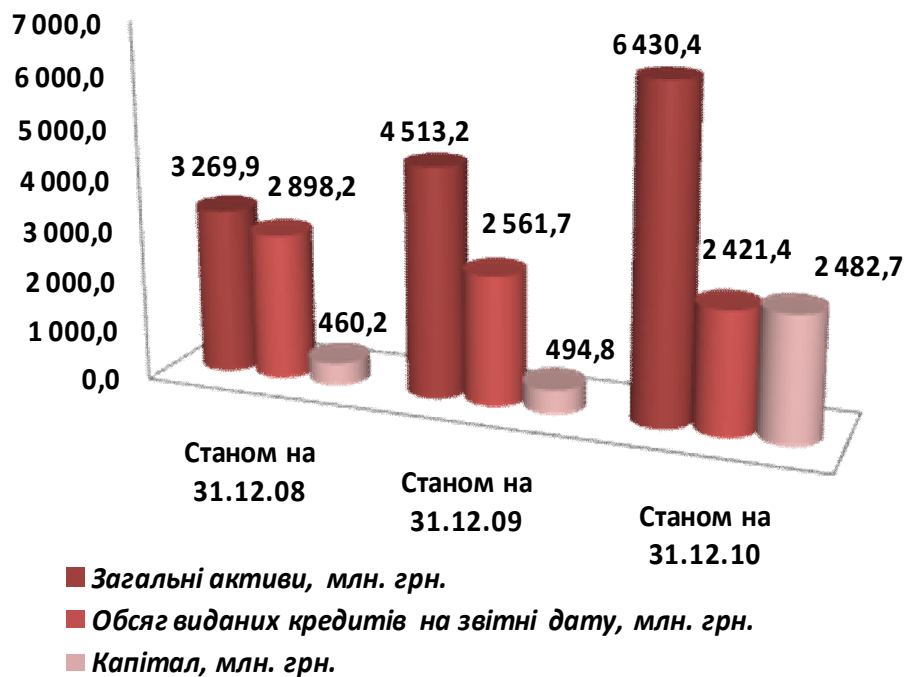

Рис. 10. Динаміка основних показників діяльності юридичних осіб публічного права за 2008-2010рр.

Загалом, зростання активів та капіталу юридичних осіб публічного права за 2008-2010рр. відбувається головним чином завдяки діяльності Державної іпотечної установи. Основною метою діяльності Державної іпотечної установи є рефінансування іпотечних кредитів (банків і небанківських фінансових установ, які провадять діяльність з надання забезпечених іпотекою кредитів) за рахунок коштів, що надійшли від розміщення цінних паперів, сприяння подальшому розвитку ринку іпотечного кредитування.

Станом на 31.12.10 частка активів Державної іпотечної установи в загальних активах юридичних осіб публічного права становить 82%. За 2010 рік активи Державної іпотечної установи зросли в півтора разу, що і зумовило зростання обсягів активів юридичних осіб публічного права в 2010 порівняно з аналогічним періодом минулого року.